

Філософський дискурс

УДК 130.2 (477): 303.82–057.4 «19»

Вдовиченко Г. В.**Кандидат філософських наук, доцент кафедри української філософії та культури Київського національного університету імені Тараса Шевченка***КУЛЬТУРФІЛОСОФСЬКА СПАДЩИНА ФІЛОСОФІВ
УРСР 20-Х — 30-Х РР. ХХ СТ. У ОЦІНКАХ
ДОСЛІДНИКІВ**

Ця стаття подає перший комплексний аналіз вивчення протягом другої половини ХХ — початку ХХІ ст. розвитку філософії культури як напряму філософської думки УСРР епохи «Розстріляного Відродження». В контексті цього аналізу висвітлено внесок професора І. Іваньо до вивчення філософії культури провідного представника філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. академіка В. Юринця

Ключові слова: *філософська думка, «філософський фронт» УСРР, філософія культури, модернізм, марксизм, І. Іваньо, В. Юринець, П. Демчук*

Філософії культури епохи «Розстріляного Відродження» як одного із, на наш погляд, найцікавіших, однак тривалий час вимушено замовчуваних науковцями СРСР та, по суті, ще й дотепер вкрай недосліджених у вітчизняній і зарубіжній гуманітаристиці напрямів філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. Проведене нами впродовж 2006–2013 рр., у кількох циклах публікацій, дослідження чималої за її обсягом та прикметної її науковим значенням культурфілософської спадщини чільних діячів «філософського фронту» УСРР тих років — академіка ВУАН В. Юринця й члена-кореспондента ВУАН П. Демчука, дозволяє нам перейти до системного вивчення місця та ролі філософії культури як складової професійного філософування в Радянській Україні епохи «Розстріляного Відродження». Основним його завданням є класифікування і перший комплексний аналіз усіх галузей становлення й

напрямок розвитку культурфілософії як напряму філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст. на матеріалах майже всього відомого в сучасній науці друкованого доробку її головних розробників — учених філософських установ УІМЛ, ВУАМЛІН та філософсько-соціологічної секції при кафедрі марксизму-ленінізму в Києві. Присвячуючи цій науковій проблемі три наступні статті цього циклу публікацій, ми звертаємо увагу в заключній п'ятій статті на публічне оцінювання здобутків філософії культури як напряму філософської думки Радянської України того часу в суспільно-політичній і науковій думках УСРР 30-х рр. XX ст. — кампаніям офіційних критики та засудження В. Юринця і П. Демчука. Важливою передумовою вирішення цих двох основних завдань нашого наукового пошуку є виконання вже частково проведеного нами у низці публікацій системного вивчення проблеми дослідження філософії культури як складової вітчизняного радянського професійного філософування епохи «Розстріляного Відродження» протягом другої половини XX — на початку XXI ст. в Україні та за кордоном. Попереднє ознайомлення з основними здобутками української й зарубіжної гуманітаристики свідчить, що такий аналіз не був здійснений і є, безумовно, актуальним з огляду на активний розвиток досліджень у царині історії філософії в Україні. Водночас, нами встановлено, що окремі розрізнені початкові спроби принагідного і часткового виконання такого аналізу здійснювались поодинокими представниками української гуманітаристики, головним чином — вітчизняними істориками філософії, у другій половині XX — на початку XXI ст. Враховуючи це, ми і присвятили цю статтю системному аналізу дослідження культурфілософської спадщини філософів УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст. вітчизняними й зарубіжними ученими у 50-х рр. XX — 10-х рр. XXI ст.

Об'єктом нашого дослідження, в першу чергу, стали дві такі великі умовні групи друкованих матеріалів із історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст., як-от статті, монографії та інші видання на цю тему, опубліковані протягом 50-х — 80-х рр. XX ст. у СРСР, здебільшого в УРСР, і за кордоном, передусім у США й Канаді. Першу з цих груп матеріалів — радянські дослідження з історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст., ми поділили на дві основні підгрупи: 1). видані в УРСР, 2). видані в РСФРР, — кожна з яких містить у її складі декілька умовних блоків друкованих видань. Кількісно найбільша з них перша підгрупа представлена, на наш погляд, трьома основними умовними блоками друкованих видань: 1). дослідження Інституту філо-

софії ім.Г.Сковороди АН УРСР, 2). видання Київського державного університету і інших вишів УРСР, 3). дослідження літературознавців УРСР. До складу першого з цих блоків входять усі друковані види досліджень з нашої теми, опубліковані співробітниками Інституту філософії ім.Г.Сковороди АН УРСР у 50-х — 80-х рр. ХХ ст. передусім у таких от його виданнях: п'яти наукових збірниках статей (1959–1980), п'яти колективних монографіях (1966–1990), журналі «Філософська думка», — і в інших виданнях цього інституту. До складу другого блоку включено друковані види досліджень із узазаної теми, опубліковані науковцями Київського державного університету й інших вишів УРСР у їх періодичних та інших типах видань, головним чином у журналах і збірниках статей, як-от: «Вісник Київського університету. Питання філософських наук» та «Вісник Київського університету. Серія історії», «Проблеми філософії», «Питання атеїзму», «Вісник Харківського університету. Серія філософії» й інші, — а також колективні монографії й інші праці згаданих науковців. Третій блок друкованих видань представлено низкою статей і монографій літературознавців УРСР — Л. Новиченка, В. Стуса, С. Тельнюка, Б. Корсунської, — й кількома іншими літературознавчими друкованими матеріалами. Крім того, до складу першої підгрупи видань нами були включені окремі енциклопедично-довідникові видання різних інститутів АН УРСР й інші матеріали. Друга підгрупа видань, а саме опубліковані в РСФРР у 50-х — 80-х рр. ХХ ст. дослідження з історії української філософії науковців УРСР, представлена двома основними умовними блоками друкованих видань: 1). статті в періодичних виданнях Інституту філософії АН СРСР та філософській періодиці загальносоюзного значення, в першу чергу — в журналах «Вопросы философии» і «Философские науки», та в енциклопедично-довідникових виданнях Інституту філософії АН СРСР, як-от «Філософська енциклопедія: В 5 тт.» (1960–1970); 2). публікації у монографіях Інституту філософії АН СРСР з історії філософської думки СРСР. Друга з виокремлених груп матеріалів — зарубіжні дослідження з історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст., включає лиш два невеликі умовні блоки друкованих видань: 1). дослідження українських філософів діаспори, насамперед статті в «Енциклопедії Українознавства. Словникова частина: в 10 тт.» (1955–1984) і інші матеріали, 2). статті й праці українських літературознавців діаспори Ю. Луцького, Ю. Лавріненка, Г. Костюка й Ю. Шевельова і низку інших матеріалів.

Попередньо проведене нами дослідження всіх цих різновидів наукових публікацій з історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст. засвідчило той факт, що саме науковці Інституту філософії ім. Г. Сковороди АН УРСР зробили протягом 50-х — 80-х рр. XX ст. найвагоміший внесок до справи вивчення трагічної історії «філософського фронту» УСРР епохи «Розстріляного Відродження». У 1956–1968 рр. у цьому інституті було видано шість наукових збірників статей з історії вітчизняних філософської та суспільно-політичної думок від Середніх віків до середини XX ст.: «З історії суспільно-політичної та філософської думки на Україні» (1956), «З історії вітчизняної філософської та суспільно-політичної думки» (1959), «З історії філософської думки на Україні» (1963), «З історії філософської думки на Україні» (1965), «З історії філософії на Україні» (1967) та «З історії філософії і соціології на Україні» (1968). У чотирьох із них опубліковано чотирнадцять статей, цілком чи частково присвячених дослідженню вітчизняної філософської думки епохи «Розстріляного Відродження» в контексті переосмислення даного етапу історії філософії України за відносно сприятливих для цього умов «хрущовської відлиги». Авторами цих публікацій: В. Антоненком, В. Горським, В. Губенком, В.Євдокименком, І.Іваньом, В. Потапчуком, М. Сундиревою та М. Юшмановим, — відображено розпочату в середині 50-х рр. XX ст., одразу після смерті Й. Сталіна, в Інституті філософії ім. Г. Сковороди АН УРСР плідну працю з повернення до наукового обігу в СРСР як прізвищ, так і наукової спадщини репресованих у 30-х рр. XX ст. представників «філософського фронту» УСРР. Всі ці науковці так, власне, і не актуалізували тему цього нашого дослідження, за виключенням І.Іваньо. Останній, вивчаючи осмислення філософами УСРР 20-х — 30-х рр. ідей В. Леніна, як розробника «марксистського вчення про принципи і шляхи побудови соціалістичної культури», звернув увагу на культурфілософські ідеї В. Юринця і визнав їх за «мрію про творчий розвиток естетики на основі глибокого засвоєння марксистсько-ленінського вчення». Те ж саме стосується і виданих згаданими науковцями і іншими їх колегами із Інституту філософії ім. Г. Сковороди АН УРСР протягом 1966–1969 рр. трьох перших в УРСР комплексних досліджень із історії філософії України, а саме колективних монографій: «Нарис історії філософії на Україні» (1966), «Розвиток філософії в Українській РСР» (1968) і «Торжество ленінських філософських ідей на Україні» (1969), — в яких оприлюднено перші спроби системного аналізу в тому числі й історії становлення і розвитку

вітчизняної філософської думки епохи «Розстріляного Відродження». Лише І.Іваньо знову звернув увагу на культурфілософську спадщину В. Юринця, передусім у написаному ним розділі «Естетика» другого з цих видань та розділі «Ленінське естетичне вчення на Україні» третього. Висвітлюючи у них естетичні погляди В. Юринця, І.Іваньо побіжно відзначив його увагу до «проблем будівництва соціалістичної культури» й досить загальною згадав окремі елементи культурфілософії В. Юринця.

Заключними здобутками дослідження науковцями Інституту філософії ім. Г. Сковороди АН УРСР у 50-х — 80-х рр. історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. є три видання: «Філософія на Україні періоду будівництва соціалізму» (1980), «Філософська думка на Україні: правда історії і націоналістичні вигадки» (1987) й «Філософська культура України та вітчизняна суспільна думка ХІХ — ХХ ст.» (1990), — у двох останніх із яких тема нашого дослідження фактично не була порушена. На сторінках низки фахових філософських періодичних видань Інституту філософії ім. Г. Сковороди АН УРСР і провідних вишів УРСР, як-от Київського державного університету, в 50-х — 80-х рр. ХХ ст. було оприлюднено низку спроби надто побіжного й загального розгляду окремих аспектів розробки представниками філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. питань філософії культури. У 1969–1991 рр. у журналі «Філософська думка» було вміщено десять статей, повністю чи частково присвячених історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст., учених: Я. Блудова, І. Головахи, Л. Грози, А. Грожина, І. Іваньо, М. Лука, П. Манзенка, — проте тільки у трьох із них звернуто увагу на питання становлення філософії культури як напряму філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. Так, якщо у статтях «Розробка проблем етики на Радянській Україні в період побудови соціалізму» (1979) Л. Грози та «Боротьба українських учених і діячів культури проти ідеології фашизму (30-ті — початок 40-х років)» (1980) П. Манзенка, — лише доволі принагідно заторкнuto культурфілософський пошук В. Юринця і П. Демчука на підставі занадто поверхового й загального розгляду їх доробку, то в статті «Володимир Юринець — дослідник мистецтва» професора І. Іваньо і було закладено перші підвалини вітчизняного юринцезнавства як, на наш погляд, цікавого та перспективного напряму вивчення історії філософії України. Узагальнюючи у цій праці перші здобутки свого юринцезнавчого пошуку кінця 60-х рр. ХХ ст., І. Іваньо продовжив його згодом у кількох публікаціях 70-х — початку 80-х рр. ХХ ст., зокрема в ґрунтовних авторських

монографіях «Специфіка мистецтва. Історико-естетичний нарис» (1970) й «Нарис розвитку естетичної думки України» (1981). Раз-по-раз висвітлюючи у них результати комплексного міждисциплінарного вивчення встановленого ним у В. Юринця оригінального культурфілософського вчення на матеріалах, головним чином, одинадцяти згаданих ним публікацій ученого — тичинознавчої монографії та, в основному, його українознавчих праць, він так лаконічно розкрив у статті «Володимир Юринець — дослідник мистецтва» своє бачення місця і ролі культурфілософської проблематики у науковому пошуці цього науковця: «При всій багатогранності наукових інтересів В. Юринця саме в естетиці та філософії культури найяскравіше розкрився його талант ... Філософ дбає про творчий розвиток естетичної теорії як філософії соціалістичної культури на основі глибокого опанування марксистсько-ленінською методологією» [1, с. 111–112].

Вперше в історико-філософській думці УСРР докладно аналізуючи науковий пошук В. Юринця та, не в останню чергу, принагідно висвітлюючи численні аспекти його культурфілософської думки, І. Іваньо звернув увагу на виокремлені нами згодом засадничі складники філософії культури В. Юринця, а саме на його вчення про «тип соціалістичної культури» і «марксівську форму філософії культури». Аналізуючи суспільно-політичні та культурно-мистецькі чинники розвитку культурфілософських ідей В. Юринця, зокрема участь в українській літературній дискусії 1925–1928 рр. і публічну полеміку з М. Хвильовим, І. Іваньо, разом із тим, був змушений залишити поза своєю увагою висвітлення В. Юринцем учень відомих філософів і культурфілософів української діаспори, як-от Д. Донцова, й Західної Європи, зокрема: Ф. Ніцше, О. Шпенглера, М. Шелера, М. Вебера, — які, на нашу думку, справили на нього чималий вплив. Позиціонуючи ученого лиш як ортодоксального представника марксизму-ленінізму, що було вимушеною даниною політичній кон'юктурі філософського життя в СРСР, він, по суті, не зміг повно та об'єктивно дослідити філософію культури В. Юринця, визнаного ним за «визначного мислителя і талановитого вченого» й за «одну із найзначущих фігур» «серед українських радянських філософів 20-х років». Свій внесок до справи вивчення історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. зробили у 50-х — 80-х рр. ХХ ст. і вчені Київського державного університету й інших вишів УРСР, які, разом із згаданими вище науковцями Інституту філософії ім. Г. Сковороди АН УРСР, оприлюднили результати своїх досліджень

на цю тему і в періодиці університетів УРСР. Протягом 1966–1991 рр. у збірнику КДУ «Проблеми філософії» побачили світ вісім публікацій з історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст., тоді як у низці інших періодичних видань цього вишу за той же період, передусім «Віснику Київського університету», побачили світ менше десяти статей про розвиток вітчизняної філософії епохи «Розстріляного Відродження», де тему нашого дослідження не було порушено взагалі. Протягом 60-х — початку 90-х рр. XX ст. лише низка публікацій з історії філософії України, зазвичай частково присвячених чи поверхово дотичних проблематиці історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст., як радянських учених, так і науковців діаспори, побачили світ за межами УРСР — у РСФРР та за кордоном, як-от у США й Канаді. У журналах «Вопросы философии» та «Философские науки» протягом 60-х — початку 90-х рр. XX ст. було опубліковано п'ять статей з історії української філософії початку XX ст., в яких лише частково висвітлюється формування «філософського фронту» УСРР, безвідносно до теми нашого дослідження. На окрему увагу заслуговує принагідне, але значуще для розгляду теми нашого дослідження висвітлення ідей філософії культури В. Юринця в працях українських літературознавців як УРСР, так і діаспори у другій половині XX ст. Якщо у кількох тичинознавчих дослідженнях літературознавців УРСР 60-х — початку 90-х рр. XX ст.: Л. Новиченка, В. Стуса, С. Тельнюка та Б. Корсунської, — звернуто окрему, вкрай принагідну увагу, на постать та праці В. Юринця, то дещо предметнішим виглядає актуалізування його імені та, зокрема, культурфілософських ідей, у присвячених поступу літературного життя 20-х — 30-х рр. XX ст. в УСРР працях українських літературознавців у діаспорі, як-от Ю. Лавріненка та Г. Костюка.

Досліджуючи невдовзі вивчення культурфілософської спадщини філософів УСРР епохи «Розстріляного Відродження» вітчизняними і зарубіжними науковцями протягом 90-х рр. XX — 10-х рр. XXI ст., ми визначили за об'єкт цього аналізу дві виокремлені нами великі умовні групи друкованих матеріалів з історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст., опубліковані в Україні та за кордоном, насамперед у Канаді, США й Росії. Перша з цих двох груп матеріалів — вітчизняні дослідження з історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст., поділяється на дві підгрупи: 1). публікації фахівців-філософів, передусім істориків філософії України, із Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України та низки провідних вишів України, насамперед Київського

національного університету імені Тараса Шевченка; 2). публікації літературознавців і істориків, зокрема з НАН України та кількох вишів, — кожна з яких нараховує по кілька умовних блоків друкованих видань. Перша з цих підгруп представлена трьома блоками друкованих видань: 1). публікаціями у філософській періодиці Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України та провідних вишів України; 2). навчально-методичними виданнями з філософії й історії філософії Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України і провідних вишів України; 3). науковими працями — монографіями, з історії філософії України і розділами у такого типу виданнях Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України та кількох провідних вишів України. До складу першого з цих блоків увійшли, насамперед, п'ятнадцять наших статей з історії філософської думки, у тому числі філософії культури, УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст., опубліковані в 2006–2012 рр. у альманасі «Мультиверсум» та збірниках наукових праць Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Гуманітарні студії» й «Політологічний вісник». До цього ж блоку видань увійшла і група публікацій у «Філософській думці» і періодиці Національного університету «Києво-Могилянська академія» — «Магістеріум. Історико-філософські студії», та в іншій періодиці. Другий блок видань представлений групою навчально-методичних посібників з філософії та історії філософії авторів Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України і Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. До третього блоку увійшли монографії, які повністю, як розвідка «Трагедія академіка Володимира Юринця (Штрихи до історії української філософії радянської доби)» (1996) М. Роженка, чи частково, як праця «Історія філософської думки в Слобідській Україні» (2012) І. Шудрика, присвячені розгляду історії вітчизняної філософії епохи «Розстріляного Відродження». Друга підгрупа цих матеріалів представлена умовним блоком праць з історії української літератури ХХ ст. українських літературознавців, як-от учених Інституту літератури НАН України, зокрема авторів уміщених у виданні «Історія української літератури. ХХ століття. У 2 кн. Кн.1.: 1910–1930-ті роки» (1993) статей І. Дзюби, Г. Черниш та М. Наєнка. До складу другого умовного блоку видань цієї підгрупи матеріалів включено низку статей і монографій українських істориків, що містять окремі згадки, передусім, про В. Юринця і його колег із УІМЛ та ВУАМЛІН — жертв репресій, наприклад працю «Україна 20 –50-х років: сторінки ненаписаної історії» (1993) Ю. Шаповала.

Головною в другій з виокремлених груп матеріалів — зарубіжні дослідження з історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст., є, на наш погляд, праця «Модерністи, марксистки і нація. Українська літературна дискусія 1920-х років» (1992) М. Шкандрія, який частково висвітлив у ній наукові здобутки В. Юринця, зокрема кілька його культурфілософських ідей. Проведене нами дослідження вітчизняної наукової періодики кінця ХХ — початку ХХІ ст., передусім видань Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України і вишів України, як-от, передусім, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, засвідчило майже повну відсутність публікацій, присвячених вітчизняній філософській думці епохи «Розстріляного Відродження». У досліджених нами виданнях згаданого інституту в 90-х рр. ХХ ст. — 10-х рр. ХХІ ст., за винятком трьох наших циклів статей у альманасі «Мультиверсум», вміщено лиш кілька статей з історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст., у яких відсутні будь-які спроби хоча б побіжного розгляду теми нашого дослідження. Присвячуючи п'ять статей двох перших зі згаданих циклів комплексному аналізу історико-філософської спадщини В. Юринця, ми виконали у чотирьох публікаціях третього циклу під умовною назвою «Філософія культури В. Юринця» (2013) перший системний аналіз культурфілософії цього науковця. Вивчення історії філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. не стало в кінці ХХ — на початку ХХІ ст. одним із пріоритетів наукового пошуку фахівців низки провідних вишів України, зокрема Київського національного університету імені Тараса Шевченка, показовим свідченням чого є майже повна відсутність присвячених цій темі публікацій у його періодиці. Виключенням із цього правила є два цикли наших публікацій, у чотирьох статтях першого з яких, опублікованого в 2007–2011 рр. у «Гуманітарних студіях», ми дослідили культурфілософські ідеї у літературному процесі УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст., а саме у публіцистиці ідеологів українського літературного авангарду М. Хвильового, М. Семенка й В. Поліщука. В опублікованих 2011–2012 рр. у «Політологічному віснику» п'яти статтях другого з циклів нами було проаналізовано дослідження В. Юринцем вітчизняних філософських і суспільно-політичних ідей видатних представників українського наукового, культурного й громадського життя ХІХ — початку ХХ ст.: Т. Шевченка, П. Куліша, М. Драгоманова, С. Єфремова, М. Грушевського, В. Винниченка, М. Хвильового і Д. Донцова. Разом із тим, у «Гуманітарних студіях» у 2012 р. розпочато видання циклу із

чотирьох статей, присвячених системному аналізу культурфілософської спадщини П. Демчука. Все більшу увагу вітчизняних науковців, зокрема І. Козія та Я. Юринця, привертає до себе постать і наукова спадщина В. Юринця, які стали головним об'єктом вивчення в першій юринцезнавчій авторській монографії — «Трагедія академіка Володимира Юринця (Штрихи до історії української філософії радянської доби)» (1996) М. Роженка.

Прикметно, що саме після виходу в світ цього дослідження наукова спадщина В. Юринця стала одним із об'єктів дослідження і в кількох навчально-методичних виданнях з філософії й історії філософії, як-от з історії філософії України, виданих за три останні десятиліття Інститутом філософії ім. Г. Сковороди НАН України та провідними вишами України, в першу чергу Київським національним університетом імені Тараса Шевченка. В цих навчальних посібниках їх авторами: В. Горським, М. Русиним й І. Огородником, Ю. Федівим і О. Мозговою, І. Бичком, М. Тарасенком та В. Табачковським, — і низкою інших відомих учених, філософія культури як напрям філософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст., по суті, взагалі оминається увагою. Винятком стало видання «Історія української філософії: Підручник» (2008), у якому нами досліджено формування культурфілософської думки в УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. на матеріалах наукової спадщини В. Юринця, П. Демчука, М. Хвильового й М. Семенка. Побіжні згадки про В. Юринця наявні в кількох виданнях із підгрупи публікацій літературознавців і істориків — науковців Інституту літератури НАН України та Інституту національних відносин і політології НАН України та низки вітчизняних вишів, але тільки в статті «Літературознавство і критика: 1917–1940» М. Наєнка, вміщеній у монографії «Історія української літератури. ХХ століття. У 2 кн. Кн.1.: 1910–1930-ті роки», побіжно і вкрай стисло висвітлено вчення В. Юринця про «форму» твору й її критику літературознавцями УСРР 30-х рр. ХХ ст. Виконаний нами перший системний аналіз проблеми вивчення культурфілософської думки УСРР 20-х — 30-х рр. ХХ ст. в Україні та за кордоном у 50-х рр. ХХ ст. — 10-х рр. ХХІ ст. дозволяє відзначити, що розвиток філософії культури як напрямку вітчизняної філософської думки епохи «Розстріляного Відродження» не став предметом комплексного розгляду у філософській думці другої половини минулого — початку цього сторіччя. Науковці УСРР, вимушено виходячи у вивченні цієї теми із комплексу сформованих ще в 30-і — 50-і рр. ХХ ст. надто заполітизованих, деформованих і неповних уявлень про

специфіку вітчизняного філософського процесу епохи «Розстріляного Відродження», розглядали свої дослідження, власне, як спробу наукової реабілітації та повернення до вітчизняної науки прізвищ і наукового доробку репресованих учених саме як ортодоксальних радянських філософів. У власну чергу, науковці діаспори, спираючись, здебільшого, на антирадянські ідейні настанови, виступали із гострою, як правило, упередженою критикою наукових здобутків учених УРСР саме як радянських науковців. Певна відчутна індиферентність науковців стосовно культурфілософської спадщини філософів УСРР 20-х — 30-х рр. XX ст. на початку вже цього століття поступово змінюється, зокрема і завдяки низці публікацій автора цієї статті, усвідомленням необхідності неупередженого системного реконструювання цього періоду в розвитку вітчизняних філософії та філософії культури як невід’ємних складових відтворення й нового прочитання історії філософії України.

Список використаних джерел:

1. Іваньо І. Володимир Юринець — дослідник мистецтва / І.В. Іваньо // Філософська думка. — 1970. — № 5. — С. 111–112.

Стаття надійшла до друку 11.08.2013 р.

Вдовиченко Г. Культурфилософское наследие философов УССР 20-х — 30-х гг. XX в. в оценках исследователей

Эта статья представляет первый комплексный анализ изучения во второй половине XX — в начале XXI вв. развития философии культуры как направления философской мысли УССР эпохи «Расстреляного Возрождения». В контексте этого анализа освещён вклад профессора И. Иваньо в изучение философии культуры ведущего представителя философской мысли УССР 20-х — 30-х гг. XX ст. ак. В. Юринца.

Ключевые слова: *философская мысль, «философский фронт» УССР, философия культуры, модернизм, марксизм, И. Иваньо, В. Юринец, П. Демчук*

Vdovychenko G. Philosophy of culture heritage of the UkSSR philosophers of 1920s — 1930s in estimates of investigators

This article presents first complex analysis of studying in the second half of XX — early XXI cc. of philosophy of culture as trend in the UkSSR philosophic thought of the «Red Renaissance». In context of this analysis was lightened contribution of pr. I. Ivanyo to studying of ac. V. Urynets' philosophy of culture as leading representative of the UkSSR philosophic thought of the 1920s — 1930s

Keywords: *philosophical thought, «philosophical front» of the UkSSR, philosophy of culture, modernism, marxism, I. Ivanyo, V. Urynets, P. Demchyk*